

1850 Folket på Øverkil

En av brukerne som har sittet på Øverkil i Hegra var John Johnsen (Dalsnes) Øverkil. Han ble født i mai 1786 og døde 10. november i 1872. Han kom fra Almlislekta i Forradalen. Han var svært evnerik, og fikk mange gode tilbud om utdanning i utlandet. Det hevdes at noen tilbød han både reise og fritt opphold. Men John Øverkil ville helst være hjemme i bygda han var så glad i.

John gikk i lære hos Fundtaunmesteren i Meråker i 1805. Her lærte han alt om klokkearbeid og gravering. Oppover årene laget derfor John mange stueklokker, og livnærte seg ved siden av gården med reparasjon av ur og klokker. Han var også en flink børsemaker, og tjenestegjorde under krigen i 1807-1814. Det var i denne perioden han kom på å lage fyrstikker. Han dreiet små øskjer til å ha fyrstikkene i. Disse solgte han for 3 skilling. Det ble aldri noen storproduksjon, men fyrstikkene var brukbare og en fin erstatning for knusk og flint.

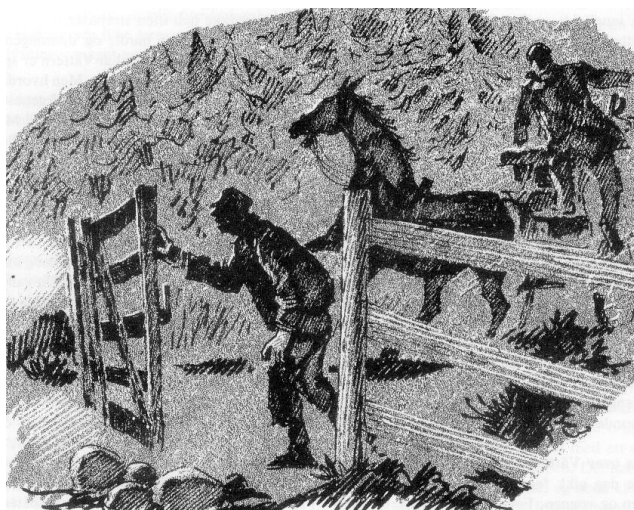
I 1817 laget Øverkil ei donkraft av bjørk. Dette var den eneste i sitt slag her i dalføret, og donkrafta ble benyttet av propirtær Gørrisen på Værnes da han skulle ha grunnmur under hovedbygningen – en bygning som står der den dag i dag.

En slik evnerik tusenkunstner fikk selvsagt pålagt seg enkelte av de samme egenskaper som Leonardo de Vinci. Og som den verdensberømte italiener, måtte også John Øverkil eksperimentere litt med aerodynamikk. Det hevdes fra lokalhistorikere at John var dalens første flyger, noen år før drengen på Nytrø i Lånke prøvde seg. John laget en slags fallskjerm av never, krøp opp på fjøstaket og kastet seg ut og landet uskadd på tunet. Personlig vil jeg derfor hevde at unge Øverkil nok heller var dalens første fallskjermhopper. Men det blir vel som med diskusjonen om hvem som kom først av høna eller egget.

Det John Øverkil kanskje er mest kjent for, er at han påvirket til å få en bedre vei gjennom dalen. I 1851 kom amtmann Trampe til Øverkil. Det kom da for dagen at fylkestinget prioriterte byggingen av en vei i Verdal. John argumenterte sterkt for en ny vei til Meråker, og spurte om han kunne få ta opp telling av veifarende - som et bevis på trafikkgrunnlaget. ”Ja, ja, - steng veien du, og lykke til med strevet”, sa Trampe. Og slik ble det. John stengte veien med ei grind, låste igjen og satte opp ei tavle med inskripsjon: ”Hver kjørende og gaaende som reiser her forbi, maa melde sig til undertegnede John Johnsen Øverkil”.

Denne tavla var å se på en bygdeutsilling på Værnes høsten 1935.

Alle som kom etter veien, måtte få John til å åpne grinda. Han noterte ned navnene, og i løpet av ett år ble det ikke så få. Da amtmann Trampe fikk se lista, anbefalte han straks bygging av nye vei. Vedtaket ble gjort, og i midten av 1850-tallet tok arbeidet til. John Øverkil var ofte sammen med veiingeniør Blom under oppstikkinga, og i 1866 var veien til Meråker ferdig.

John Øverkil hadde et barnebarn, John Halvorsen Øverkil – født lille julaften i 1847. John junior var også meget evnerik, og ble etter hvert ganske kjent som lyrisk dikter. Hans dikt: ”*Ei lita vakker rundtlett dråk*” har mer enn en gang gitt gjenlyd på fester og sammenkomster, og hans dikt: ”*I Hegra kirke*” er i følge lokalhistoriker Ivar N.Værnesbranden selve perlen av alt han har skrevet. John junior Øverkil ble i 1895 ordfører i Hegra, men døde dessverre allerede i 1899 – 52 år gammel.